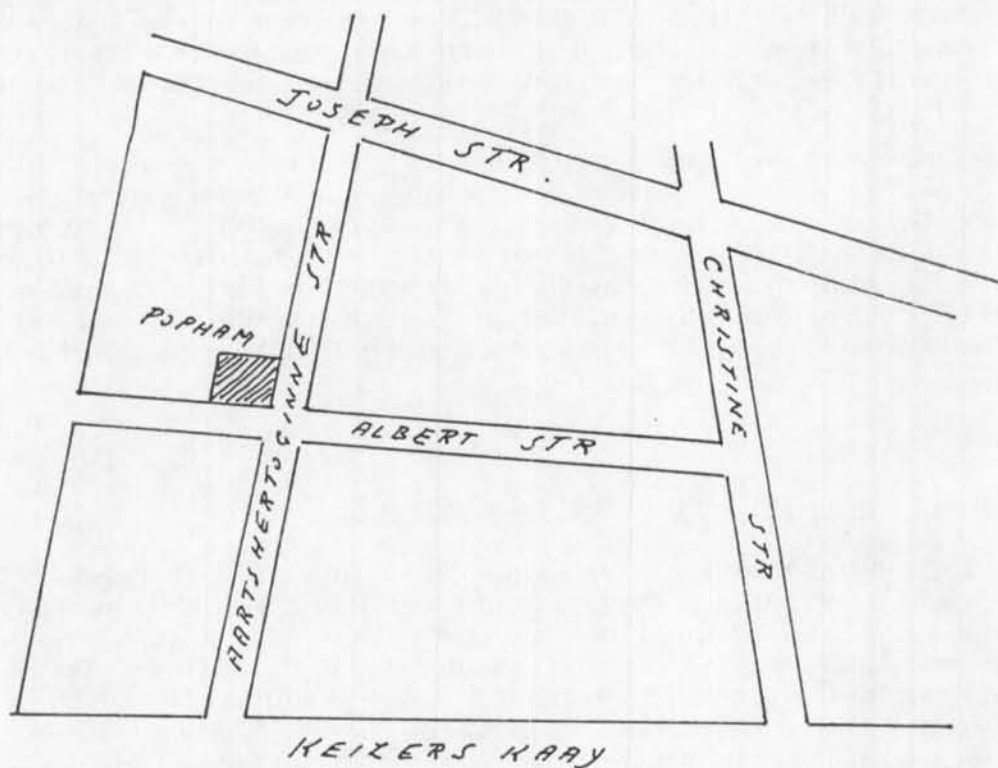

te versterken. Het is vooral in 1794, wanneer de druk van het Franse leger op het leger van de anti-Franse coalitie groter was geworden, dat POPHAM als "Officier de la Marine Royale de la Grande Bretagne et surintendant de la navigation interne de la Flandre" optrad om schepen aan te kopen voor de Britse regering.

WONING SIR HOME RIGGS POPHAM TE OOSTENDE

HET TELEFOONNET TE OOSTENDE IN 1886

door Daniël DESCHACHT

Vandaag zijn er in België reeds meer dan drie miljoen telefoonabonnees en dit op een bevolking van om en bij de tien miljoen.

Door de snelle evolutie die de telecommunicatie de laatste jaren kent, omvat zij vandaag heel wat meer dan de traditionele telefonie. De moderne telefoon, de mobilfoon, de semafoon met sematoom, semadigit en semascript.... maken het mogelijk op elk moment op bijna eender welke plaats een abonnee te bereiken. Technische snufjes waar men 100 jaar geleden niet eens durfde van dromen.

Het telefoonnet te Oostende werd officieel in gebruik genomen op 1 juli 1886, meer dan 104 jaar geleden. Van dit "nieuw" communicatiemiddel werd melding gemaakt in het plaatselijk dagblad L'Echo d'Ostende van zondag 4 juli 1886 (1). Het artikel vermeldt tevens een dertigtal geïnteresseerden, voornamelijk uit de horeca en zelfstandigen, die een aansluiting wensten.

Hoe indertijd een verbinding diende tot stand gebracht te worden leert ons een oud reglement verspreid, in juni 1886, door de Telegraafdienst ten behoeve van de geabonneerden. De in het Nederlands opgestelde brochure, dertien pagina's dik, bevat voorschriften

en onderrichtingen welke stipt dienden gevolgd te worden om een vlotte en goede verbinding te vormen. Deze door het Ministerie van Spoorwegen, Posterijen en Telegrafien uitgegeven brochure werd gedrukt bij boek- en steendrukkerij Ad. MERTENS, Goudstraat 12 te Brussel.

Het lijkt mij wel interessant hier enkele van deze voorschriften over te nemen, nl. hoe ging men te werk om een telefoongesprek te voeren ?

Om eene gemeenschap te vragen :

Men laat de ontvangtelephonen aan den haak van den toestel hangen en draait eenige malen snel de kruk om het plaatselijk middenkantoor te verwittigen. Daarna neemt men de ontvangtelephonen van den haak af en brengt ze spoedig aan de ooren.

In die houding wacht men totdat de telephonist van het middenkantoor antwoordt met de woorden : "Ik luister" en zijn nummer opgeeft. (Dit nummer was noodzakelijk want ingeval van klacht diende de geabonneerde het nummer van de telefonist op te geven).

Men geeft duidelijk de naam en de woonplaats op van den geabonneerde, dien men verlangt te spreken. Men houdt de telephonen aan de ooren totdat de telephonist, na den opgeroepen persoon te hebben verwittigd, meldt, door het woord : "Spreek", dat de gemeenschap is gemaakt of aankondigt dat de opgeroepen geabonneerde niet antwoordt. Wanneer het gesprek gedaan is, hangt men de telephonen weder aan den haak, waarna men eenige malen de kruk draait. Men verlaat den toestel niet vooraleer de verwittiging beantwoordt is.

Om een oproep te beantwoorden diende men als volgt te werk te gaan : bij het inslaan van de wekker moest men de linker telefoon afnemen en zijn naam opgeven. Daarna bracht de telefonist de verbinding tot stand en verwittigde beiden, oproeper en opgeroepene, door het woord "spreek" en gaf hij zijn nummer op.

In de rubriek "Belangrijke aanmerkingen" staat vermeld :

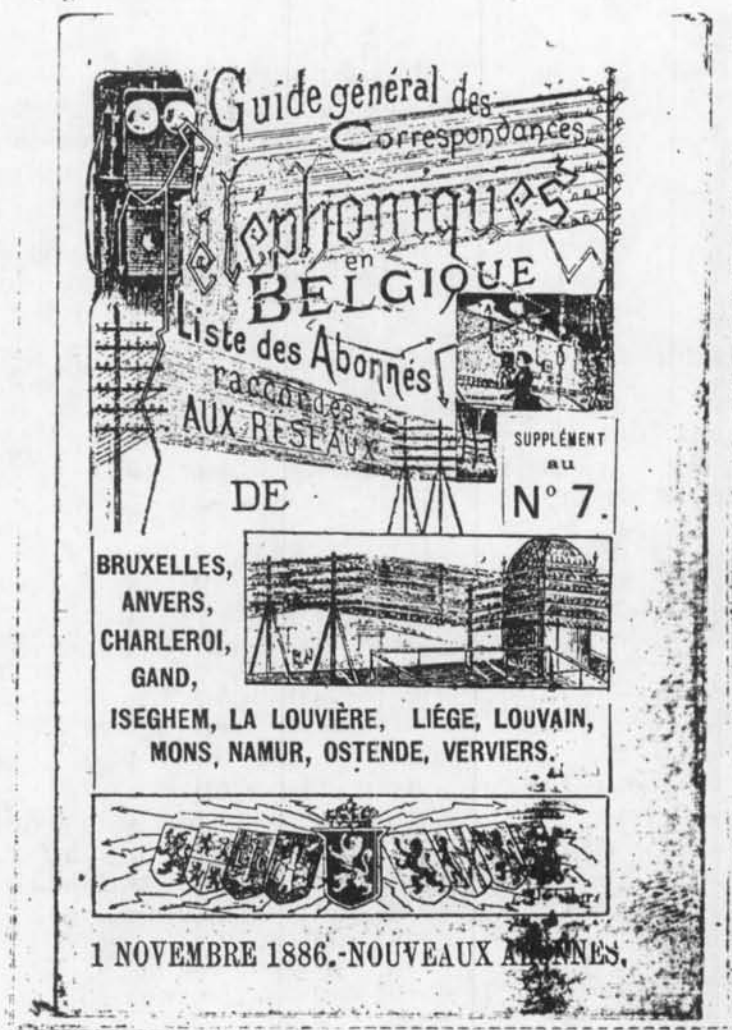
Ieder geabonneerde heeft het recht de toestellen, die voor zijn gebruik bestemd zijn, ter beschikking van derde personen te stellen : maar daarvoor mag hij geen loon of prijs ontvangen.

Liet betrokkene zich dan toch betalen voor het telefoongesprek dan maakte hij zich schuldig aan een inbreuk op art. 3 van de wet van 11 juni 1883 en werd hij beschouwd als een exploitant zonder machtiging van een telegraaf of telefoonlijn.

Volgens de brochure was het middenkantoor gevestigd op de Grote Markt. Telefoneren kon in het openbaar telefoonkantoor van het Station, alle dagen, zon- en feestdagen inbegrepen, van 7 tot 21 uur. Alsook in het openbaar post- en telegraafkantoor van het Kursaal gedurende het badseizoen. Een telefoongesprek binnen het net van Oostende kostte 25 centiemen per ondeelbare tijd van 10 minuten.

Geabonneerden werden in het bezit gesteld van een kaart op hun naam, waarmee deze in openbare kantoren kosteloos konden telefoneren (voorloper van onze Telecard !)

De brochure handelt verder over hoe een telegram via de telefoonlijn kon verzonden worden en hoe telefoongesprekken op grote afstand dienden te geschieden. Met de ingebruikname van het net was het aanvankelijk enkel mogelijk in contact te treden met dat van Brussel.

In de toenmalige telefoongids van 1 november 1886 "Guide général des Correspondances Téléphoniques en Belgique" staat onder Ostende slechts één abonnee vermeld nl. 1 Hôpital-Hospice, rue l'Hôpital. Dit bijvoegsel aan de telefoongids n° 7 bevat de "Liste des Abonnés raccordés aux réseaux de Bruxelles, Anvers, Charleroi, Gand, Isegheem, La Louvière, Liège, Louvain, Mons, Namur, Ostende, Verviers. Deze gids, met als afmetingen 8,5 x 13,3 cm. telt acht bladzijden. Vergelijk nu maar eens met de huidige telefoongidsen voor dezelfde zones.

Nog geen jaar later hadden reeds 42 inwoners van Oostende een aansluiting genomen op het telefoonnet (2).

In juli 1914 bedroeg dit aantal 750 (3), en bij de oprichting van de Regie voor Telefonie en Telegrafie in 1930 telde de zone Oostende ongeveer 1.760 abonnees.

Momenteel zijn er in de zone Oostende (059) alleen een 60.000 aansluitingen. Behalve het gesproken woord worden nu ook geschreven boodschappen, data, documenten en beelden via het telefoonnet (telefax) overgebracht. Computers communiceren onderling (videotex, e.a) en binnenkort spreken we elkaar via de visiofoon.

- (1) Stadsbibliotheek Oostende. L'Echo d'Ostende n° 2255 - dimanche 4/7/1886, 22e jg. p. 2, k. 2-3.
- (2) Deze lijst werd gepubliceerd in L'Echo d'Ostende n° 48 - jeudi 16/6/1887, 23e jg., p. 3, k. 2.
- (3) Statistische gegevens verstrekt door het Museum van Post en Telecommunicatie, Grote Zavel 40 te 1000 Brussel. 02/5119830.